

کُترا

نگین سبزِ نشتای

تنکابن

مؤلفین:

بیژن ابوالقاسمی

شهریار ابوالقاسمی

انتشارات نوین پویا

سرشناسه	ابوالقاسمی، شهریار، ۱۳۳۴ -
عنوان و نام پدیدآور	کترا: نگین سبز نشتای تنکابن/ شهریار ابوالقاسمی، بیژن ابوالقاسمی.
مشخصات نشر	چابکسر: نوین پویا، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۸۴ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	۱۸۰۰۰۰ ریال: 978-600-7743-45-4
وضعیت فهرست نویسی: فیبا	
عنوان دیگر	نگین سبز نشتای تنکابن.
موضوع	کترا(دهستان)
شناسه آیدو	ابوالقاسمی، بیژن، ۱۳۳۹ -
رده بندی کنکره	۴-۳۲۱۱۵۷/الف ۳۹۵
رده بندی دیویی	۳۳۰.۶۵:
شماره کتابشناسی ملی:	۴۳/۴۷

ناشر: انتشارات نوین پویا

اسم کتاب: کترا: نگین سبزی نشتای تنکابن.

به کوشش: شهریار ابوالقاسمی و بیژن ابوالقاسمی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

چاپ: آدینه

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۳-۴۵-۴

تایپ و صفحه آرایی: واحد کامپیوتر زبان سرای پویا تنکابن ۰۱۱۵-۴۲۳۶۵۱۱

مرکز نشر و پخش: تهران - انتشارات نوین پویا ۰۹۱۲۳۸۰۱۳۱۸-۰۲۱-۶۶۹۵۱۲۴۱

تنکابن - سه راه خرم آباد - روبروی بانک ملی - بازار مرکز خرید - فاز ۲ شرقی پلاک

۱۹ انتشارات نوین پویا ۰۱۱۵-۴۲۳۱۲۳۱

کلیه حقوق این اثر برای ناشر و مولف محفوظ است. هر گونه فتوکپی و زیراکس به نحوی ممنوع بوده و قابل پیگرد قانونی است.

فهرست عناوین

۱۳	مقدمه:
۱۷	فصل اول
۱۷	جغرافیای کُترا
۱۹	مازندران:
۲۰	شهرستان نکابین:
۲۴	بخش نشتا:
۲۸	دهستان کُترا:
۳۲	روستای کُترا:
۳۷	وجه تسمیه کُترا:
۳۸	اسم مکانهای قدیمی کُترا:
۳۹	زمین‌شناسی روستای کُترا:
۳۹	آب و هوای کُترا:
۳۹	پراکندگی بارش فصلی در کُترا:
۳۹	ژئو مورفولوژی (پیکرشناسی زمین) کُترا:
۴۰	پوشش گیاهی کُترا:
۴۰	شغل و درآمد اهالی کُترا:
۴۱	برنج:
۴۳	چای:
۴۴	مرکبات:
۴۴	پرتقال:
۴۷	نارنگی:

- ۴۸..... لیمو:
- ۴۹..... کیوی:
- ۵۱..... کودهای شیمیایی:
- ۵۲..... سم‌ها:
- ۵۲..... برداشت میوه‌ها:
- ۵۴..... خرما: خرمالو:
- ۵۴..... تول: نهال، کل و گیاه:
- ۵۴..... خانه‌ها و مغازه‌های کُترا از دیروز تا امروز:
- ۵۵..... بازار کُترا:
- ۵۸..... شرکت تعاونی ابوذر کُترا:
- ۶۰..... بانک در کُترا:
- ۶۱..... جنگل داری کُترا:
- ۶۲..... پست و مخابرات در کُترا:
- ۶۴..... ساختمان شورای اسلامی و دهیاری:
- ۶۴..... بسیج کُترا:
- ۶۶..... شهدای کُترا:
- ۷۰..... بسیج خواهران:
- ۷۰..... خانه‌ی قرآن الزهرای کُترا:
- ۷۰..... کتابخانه‌ی کُترا:
- ۷۱..... شرکت نوش مازندران:
- ۷۲..... شرکت میهن کُترا:
- ۷۲..... سردخانه‌ها:
- ۷۲..... کارگاه‌های تولیدی:

- ۷۲..... آب کُترا:
- ۷۷..... برق کُترا:
- ۷۸..... گاز کُترا:
- ۷۸..... بهداشت و درمان در کُترا:
- ۷۹..... درمان محلی یا سنتی:
- ۸۰..... درمان تجربی یا میانه:
- ۸۲..... درمان سم زمدن امروزی:
- ۸۳..... درمانگاه کُترا یا مرکز خدمات درمانی:
- ۸۵..... خانه‌ی بهداشت و عایف آموز:
- ۸۸..... آموزش و پرورش در کُترا:
- ۹۷..... نخستین تحصیل کرده‌یای دوره توسعه و عالی کُترا:
- ۱۰۱..... فصل دوم
- ۱۰۱..... تاریخ کُترا
- ۱۰۳..... مالکیت کُترا:
- ۱۰۵..... انواع مالکیت زمین‌ها در ایران قبل از اصلاحات ارضی:
- ۱۰۷..... اصلاحات ارضی بعد از انقلاب اسلامی:
- ۱۰۷..... امیر انتصار چه کسی بود و چرا مالک کُترا شد؟
- ۱۰۹..... روند اداره‌ی کُترا از گذشته تا به امروز:
- ۱۱۲..... طایفه‌های بومی کُترا:
- ۱۱۴..... طایفه‌ی صمدی:
- ۱۱۵..... طایفه‌ی مراد حسینی:
- ۱۱۶..... طایفه‌ی آقایی:
- ۱۱۷..... طایفه‌ی حسن‌پور:

- طایفه‌ی اکبری: ۱۱۸
- طایفه‌ی محمد علی پور: ۱۲۰
- طایفه‌ی ابراهیمی: ۱۲۰
- طایفه‌ی صادق پور: ۱۲۱
- طایفه‌های علی پور و قربانی: ۱۲۲
- طایفه‌ی ابوالقاسمی: ۱۲۲
- طایفه‌ی افشاری: ۱۲۳
- بعضی از ساکنان: قسم بالا و پایین کُترا: ۱۲۵
- اسامی بعضی طایفه‌ها و فامیلی‌های حال حاضر کُترا: ۱۲۷
- روستای حبیب آباد: ۱۲۹
- بررسی جمعیت روستای حبیب آباد در دوره‌های مختلف سرشماری: ۱۳۰
- راه کُترا: ۱۳۳
- مختصری از تاریخچه‌ی حمل و نقل در کُترا: ۱۳۶
- حوادث تاریخی: ۱۳۷
- حوادث طبیعی: ۱۴۰
- حوادث غیر طبیعی: ۱۴۲
- هفت صبح: ۱۴۳
- فرهنگ کُترا**: ۱۴۳
- آداب و رسوم مردم کُترا: ۱۴۵
- مراسم ازدواج: ۱۴۶
- مراسم روز عروسی: ۱۴۸
- عزاداری و مسجد در کُترا: ۱۵۰
- سفره حضرت ابوالفضل: ۱۵۳

- آش پشت پا: ۱۵۳
- ساتنیک (ساعت نیک): ۱۵۳
- بازی‌های محلی قدیمی کُترا: ۱۵۴
- شرحی کوتاه درباره‌ی ورزش و تاریخچه آن در کُترا: ۱۵۶
- غذاهای محلی کُترا: ۱۵۹
- زبان مردم کُترا: ۱۶۳
- نمونه‌های از گیش کُترایی: ۱۶۴
- اشعار محلی: ۱۶۷
- برخی از ضرب‌المثل‌های محلی کُترا: ۱۷۳
- چشم انداز، مشکلات و چالش‌ها: ۱۷۹
- تشکر و قدردانی: ۱۸۱
- منابع و مآخذ: ۱۸۳

مقدمه:

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أُنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ^۱

آن پروردگاری که زمین را برای شما بستری گسترده و آسمان را سقفی برافراشته قرار داد و از آسمان آبی (چون برف و باران) نازل کرد و به وسیله‌ی آن از میوه‌های گوناگون روزی مناسبی، برای شما پدید آورد، پس برای خدا همتیانی قرار ندهید در حالی که می‌دانید. (برای خدا در آفریدن و روزی دادن همتایی، بود ندارد)

فقط خداوند است که نعمت‌های مختلف را در اختیار انسان قرار داده است. زمین را به‌ترین مکان قرار داد و آن را از حیث حرارت، نرمی، سختی، بو و ... دقیقاً موافق طبع انسان آفرید. و آسمان را سقف و محافظ زمین قرار داد و از آن آبی نازل فرمود تا اقسام رویش‌ها و میوه‌ها پدید آیند و همه از آن ارتزاق نمایند. اما هیچ یک از شرکاء نه آسار و آفریده و نه روزی می‌دهند. آیا با این وجود توجه به غیر خدا علتی جزء هواپرستی و عناد با حق دارد؟^۲

انتخاب این آیه شریفه از سوره‌ی مبارکه بقره در مقدمه به جهت برخورداری از نعمتهای کم‌نظیر طبیعی خداوندی در این خطه از دشت و عزیزمان، ایران است که ما از آن بهره‌مند هستیم که جا دارد قدردان این نعمت الهی باشیم.

یکی از نعمتهای الهی وطن است. امام علی (ع) می‌فرماید: که کشورها، شهرها و روستاها با حب وطن آباد می‌شود. محل زندگی هنگامی آباد می‌شود که در آن باشیم و آن را دوست داشته باشیم و برای بهداشت و آبادی آن دست به دست هم بدهیم، هیچ مکانی مانند وطن انسان نمی‌شود.

شاعر می‌گوید:

آه آه ای خانه‌ی ویران من تا ابد جا مانده‌ای در یاد من
قامتم خم می‌شود بر خاک تو می‌زنم بوسه به روی پاک تو

^۱ آیه ۲۲ سوره مبارکه بقره، ترجمه حسین انصاریان

^۲ خلاصه تفاسیر المیزان و نمونه عباس پور سیف ص ۱۳.

من تو را آباد می‌سازم وطن من برایت می‌دهم این جان و تن^۱

این عشق و علاقه به دیار، آب و خاک بود که به خود جرأت داده تا قدمی ناچیز در راه معرفی و شناساندن گوشه‌ای از آن، یعنی کُترا برداریم.

شناساندن و معرفی هر یک از روستاها و شهرهای وطن با جاذبه‌ها و امکانات بالقوه و نقشی که هریک از آنها به مانند دانه‌های تسبیح یا حلقه‌ای از یک زنجیره و ارتباط آن با کل کشور دارد باعث پیشرفت و شناخت بیشتر و بهتر کشور خواهد شد. من این که کار فرهنگی مسلماً مفید، لازم و ماندگار است.

دقت و بررسی و توجه به شرح حال نیاکان و پیشینیان و تلاش در شناخت بهتر گذشته و آلوده به شیطانی، باعث حفظ آداب، رسوم و هویت هر قومی است. تجربه نیز از این راه منقل می‌شود. در غیر این صورت یک انسان جدا مانده از اصل و ریشه خود باید به تنهایی داشته‌های طایفه‌های دیگر را تجربه کند که کار سخت و یا حتی ناممکن است. پس شناخت و مکتوب نمودن روش زندگی و آداب و رسوم و فرهنگ باعث افتخار و احیای زندگی کردن آیندگان خواهد شد.

در این مجموعه نگاهی همه جانبه به روستای کُترا مرکز دهستان کُترا از بخش نشای شهرستان تنکابین خواهیم داشت. با جزئیات و ویژگیهای فرهنگی و امکانات بالقوه و بالفعل آن بیشتر آشنا خواهیم شد و به اختصار، چشم انداز و چالش‌ها نیز جهت استفاده مسئولین محترم در رفع مشکلات اشاره خواهیم نمود.

در خاتمه مقدمه چند نکته لازم به یادآوری است؛ اول این که به دلیل غرابت و پیوستگی روستای حبیب‌آباد و در هم طنیده بودن شرایط و موقعیت آن در روستای کُترا، گریزی هم به آن روستا خواهیم زد. دوم این که نوشتن جغرافیا، تاریخ و فرهنگ زمان حال، طبیعتاً ملاحظات را به همراه خواهد داشت. لذا خوانندگان معزز این موضوع را در نظر داشته باشند و با صبر و حوصله مطالب کتاب را با دقت مطالعه فرموده و از آن بهره‌مند گردند.

بی شک با تمام دقتی که صورت پذیرفت تا اسامی، مکانها، نام خانوادگی ها، حوادث و غیره از قلم نیفتند، ممکن است نواقصی در این مورد وجود داشته باشد. مخصوصاً از فامیلهایی که جامانده پیشاپیش عذرخواهی می نماید. برای شناخت هر چه بیشتر و بهتر کُترا ابتدا نگاهی اجمالی به استان مازندران، شهرستان تنکابن، بخش نشتا و دهستان کُترا خواهیم داشت آنگاه به روستای کُترا بیشتر خواهیم پرداخت.

بی شک این مکتوب بدون عیب و نقص نخواهد بود. مسلماً املای ننوشته بی غلط خواهد بود. لذا از خوانندگان بزرگوار و فرهیخته، استدعا دارد ما را از راهنمایی های خرد بدین خود در جهت رفع عیب و نقص در چاپ احتمالی بعدی این مجموعه بی نسیب نگذارد.

در خاتمه از همهی عزیزانی که بی دریغ و با نهایت صبر، حوصله و تمام توان از ما حمایت کرده و همکاری نموده، خصوص آقای سیاوش حسن پور کمال تقدیر و تشکر را دارد.